توراه أور • الباراشات מקץ • مامار 13

כי אתה נרי ה׳ והוי״ה יגיה חשכי

لأنك أنت سراجي، اسم ה׳ (הוי׳ / שם הוי׳, Havayah)

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/13

1 **כי אתה נרי ה׳ והוי״ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב״פ** [ב׳ פעמים] **הוי׳ הא׳ הוי׳ והב׳ והוי׳ בתוספת וי״ו.**

«لأنك سراجي، **ה׳**، و**ה׳** يضيء ظلمتي». [نحتاج] إلى فهم تكرار اسم **ה׳** (**הוי׳** / **שם הוי׳**، Havayah) مرتين: الأولى «Havayah»، والثانية «وHavayah»، مع إضافة حرف **וי״ו** (vav، أي حرف الواو).

הנה כתיב נר ה׳ נשמת אדם. פי׳ שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי׳ נר של שם הוי׳. לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי׳ מרומזות בנר.

ورد الآن: «سراج **ה׳** هو نفس الإنسان». ومعنى ذلك أن نفس الإنسان المتلبسة بالجسد هي مستوى من سراج لاسم **הוי׳** / **שם הוי׳**، لأن حروف اسم **הוי׳** / **שם הוי׳** الأربعة كلها مُشار إليها في السراج.

2 **והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה וב׳ גווני אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חיורא למעלה ממנה.**

أي إن المصباح يشتمل على أربعة أشياء: الزيت، والفتيلة، ولونين من النور: النور الداكن (**נהורא אוכמא**, nehora uchma)، الذي يتشبّث بالفتيلة، والنور الأبيض (**נהורא חיורא**, nehora chivra) الذي يعلوها.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג״כ ד׳ בחינות הללו שמן ופתילה וב׳ גווני אור המרומזות בד׳ אותיות הוי׳.

لذلك تُسمّى النفس مصباحًا، إذ فيها أيضًا هذه الجوانب الأربعة: الزيت والفتيلة ولونا النور، وهي كلها مما ترمز إليه الأحرف الأربعة لاسم **הוי׳**.

3 **ולהבין ד׳ בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש**

[ينبغي لنا أن] نفهم هذه الجوانب الأربعة في النفس، وأن نفهم أيضًا شأن المصابيح التي كانت في المقدس.

שארז״ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **וכי לאורה הוא צריך כו׳. אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ״ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה.**

وقد قال حكماؤنا، **ז״ל**، بشأنها: «وهل يحتاج هو إلى نورها؟» إلخ. «بل هي شهادة لكل من يأتي إلى العالم بأن الحضور الإلهي (**שכינה**, Shechinah) يحلّ بين إسرائيل». وينبغي بيان سبب كون المصابيح، على وجه الخصوص، شهادةً على حلول **שכינה**.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

لكن التفسير هو كما يلي: إنما يضيء النور لأن النور يتشبث بالفتيلة ويستهلكها. أما الفتيلة وحدها فكانت ستنطفئ وتُستهلك سريعًا.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ״כ [כל כך] **רק ע״י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה.**

ولم يكن إشراق النور ليكون حسنًا إلى هذا الحد؛ [وإنما يكون كذلك] بفضل الزيت، الذي يحقق اتصال النور بالفتيلة.

4 **והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע״י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע״י הפתילה גוונא אוכמא.**

وهو ما يجعل الضوء جيدًا ومشرقًا: فالزيت يُحدث لون الضوء الأبيض، والفتيلة تُحدث اللون الداكن.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה״ב [ונפש הבהמית] **שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה״ב** [הנפש הבהמית] **נלקחה מבחי׳ ק״נ** [קליפת נוגה] **וכלולה מע״ס** [מעשר ספירות] **דנוגה שכל ומדות.**

وكما في هذا المثل كله، كذلك الأمر في تلبّس النفس بالجسد وبالنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis): فالنور الذي يتعلق بالنفس الحيوانية ويتلبّس بها يشبه النور في المثل الذي يتعلق بالفتيلة. ذلك أن النفس الحيوانية مأخوذة من مستوى القشرة المضيئة (**קליפת נוגה**, kelipas nogah)، وتتألف من الصفات المنبثقة العشر (**ספירות**, Sefiros) للقشرة المضيئة: العقل والصفات الوجدانية (**מדות**, middos).

כי זלעו״ז [זה לעומת זה] **עשה. כמו שיש ע״ס** [עשר ספירות] **בנשמה היא נה״א** [נפש האלקית] **שהם בקדושה. כך יש עשר בחי׳ בנה״ב** [בנפש הבהמית] **שהן לגרמיה כו׳. אשר שלט האדם באדם.**

فـ«[ה׳] جعل هذا في مقابل ذاك». وكما أن في النفس، أي النفس الإلهية، عشر صفات منبثقة (**ספירות**)، وهي في القداسة، كذلك توجد عشر مراتب في النفس الحيوانية، وهي لمصلحتها الذاتية، وما إلى ذلك. «حين يتسلّط الإنسان على الإنسان».

5 **ולאם מלאם יאמץ. וע״ס** [ועשר ספירות] **דנה״א** [דנפש האלקית] **נאחזות ומתלבשות בע״ס** [בעשר ספירות] **דנה״ב** [דנפש הבהמית] **שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה״ב** [נפש הבהמית] **ולכלות אותה באור הנשמה.**

«ويكون شعبٌ أقوى من شعبٍ آخر». تتشبّث الصفات المنبثقة (**ספירות**, Sefiros) العشر للنفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis) بالعشر المناظرة لها في النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)، وتتلبّس بها. والغاية هي تحويلها وإفنائها في نور النفس.

ולהיות אתכפייא ואתהפכא כו׳ דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה״ב [נפש הבהמית] **עצמה היא אתהפכא כו׳:**

و[المقصود] حصول الإخضاع (**אתכפייא**, iskafya) والتحوّل (**אתהפכא**, is'hapcha)، إلخ، على مثال فناء الفتيلة في النور الذي يتعلّق بها. وكما تتحوّل الفتيلة نفسها إلى نور ونار، كذلك يقع التحوّل في **נפש הבהמית** نفسها، إلخ.

6 **אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה״ב** [נפש הבהמית] **החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ״כ** [כל כך] **להיות ממנה אור וגילוי אלקות.**

لكن [نحتاج] إلى فهم هذا: كيف يمكن أن يحدث تحوّل النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) المُحيية، بحيث ترتقي إلى مرتبة عالية إلى هذا الحد، فيصدر عنها نور وانكشاف للألوهية؟

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב׳ פירושים הא׳ ארוממך ממטלמ״ע [ממטה למעלה] **והב׳ ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ״ט** [מלמעלה למטה]**.**

والآن، كُتب: «أرفعك، يا **אלקי**، أيها الملك». ولهذا تفسيران: الأولى، «أرفعك» من الأسفل إلى الأعلى؛ والثانية، «أرفعك» بمعنى أن تُستجلب الرفعة من الأعلى إلى الأسفل.

7 **וביאור הענין כי הנה פי׳ אלקי מלשון אלי הארץ שהוא ל׳** [לשון] **כח שזה אמר דהע״ה** [דוד המלך עליו השלום] **בעבור כללות העולם**

بيان الأمر: إن معنى اللفظ **אלקי** (Elokai، «ה׳ الخاص بي») مأخوذ من التعبير «أقوياء الأرض» (**אילי הארץ**, eilei ha'aretz)، وهو يدل على القوة. وقد قال الملك داود (**דוד**, David)، **ע״ה**، ذلك عن العالم بأسره.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא״ס [מאור אין סוף] **ב״ה הממכ״ע** [הממלא כל עלמין] **הוא בבחי׳ המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי׳ זו דמלכותו ית׳.**

[أي إنه قصد] أن القوة وقوة الحياة (**חיות**, chayus) المنحدرتين إليهم من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، الذي يملأ العوالم كلها (**ממלא כל עלמין**, memalei kol almin)، هما على مستوى «الملك»: فلكونه ملكًا على العالم بأسره، فإنهم أحياء باقون، وقد أُوجدوا من العدم إلى الوجود من هذا المستوى من ملكوته (الملكوت **מלכות**, Malchus)، تبارك.

8 **ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי׳ הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו׳.**

ومعلوم أن الملك والسلطان في الملك ليسا إلا مستوى من الإشراق والامتداد إلى الغير، ولا يمسان ذات الملك نفسه كما تمسها سائر الفضائل والصفات فيه، ككونه حكيما، وما إلى ذلك.

וזהו מלכותך מכ״ע [מלכות כל עולמים] **שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלובש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי׳ מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי׳ מלכותו כו׳.**

وهذا هو [معنى] «ملكك ملك كل العوالم»: إن إيجاد جميع العوالم، العليا والسفلى، والقوة وقوة الحياة (**חיות**, chayus) المتلبستين فيها والموجدتين لها، إنما ينبع من مستوى صفة «ملكك»، أي الملكوت (**מלכות**, Malchus) — وهو حقيقة الملك والسلطان — لا من حقيقة الملك نفسه، بل من مستوى ملكوته وحده، وما إلى ذلك.

9 **והנה להיות התפשטות אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה בבחי׳ מלכותו ית׳ היו כמה צמצומים. וכמ״ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.**

والآن، لكي يمتدّ النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك، إلى مستوى ملكوته، أي الملكوت (**מלכות**, Malchus)، كانت هناك انكماشات عديدة (**צמצומים**, tzimtzumim)، كما كُتب: «ليُعرّف بني البشر بأعماله الجبارة ومجد بهاء ملكوته».

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי׳ זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל״ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] **בחי׳ שם בלבד.**

إن «أعماله الجبارة» (**גבורותיו**, gevurosav) هي عين الانكماشات، لكي يكون «مجد بهاء ملكوته». وليس هذا إلا مرتبة الإشعاع (**זיו**, ziv)، ليكون مجدًا وبهاءً؛ كما في القول: «مبارك اسم مجد ملكوته إلى الأبد»: فذلك مرتبة الاسم وحده.

ואי לזאת ארוממך שעי״ז יבא לקיום ואהבת את ה׳ אלקיך הוא אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה ממש בכל לבבך בשני יצריך שעי״ז אתכפייא כו׳ שלא יהי׳** [יהיה] **חפץ ורצון אחר זולתו וכמ״ש מי לי בשמים וכו׳.**

ولذلك، «أرفعك»: فمن خلال ذلك يبلغ المرء إلى الوفاء بقول: «تحبّ **ה׳ אלקיך**» — أي النور اللانهائي نفسه، تبارك — «بكل قلبك»، بميليك كليهما؛ إذ يحدث بذلك الإخضاع (**אתכפייא**, iskafya)، وما إلى ذلك، فلا تكون للمرء رغبة أو إرادة سوى **ה׳**، كما كُتب: «من لي في السماء...» وما إلى ذلك.

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועי׳ [עיין] **בזהר וארא דכ״ח סוף ע״ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו׳ מלמעלמ״ט** [מלמעלה למטה]**.**

وهذا هو معنى «أرفعك» من الأسفل إلى الأعلى. (وانظر الزوهار (**זהר**)، فاييرا، نهاية 28b). و«أرفعك» تعني أيضًا إنزال الرفعة من الأعلى إلى الأسفل.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

والتفسير هو أننا نقول أحيانًا: «الواحد الفريد، حياة العوالم، الملك»، وأحيانًا نقول: «الملك، الواحد الفريد، حياة العوالم».

ופי׳ כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית׳ וקדוש ומובדל כו׳.

ومعنى «الواحد الفريد، حياة العوالم، الملك» أنه فريد ووحيد، هو وحده، تعالى، مقدّس ومنزّه، وما إلى ذلك.

10 **וחי העולמים הוא ע״י כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שעי״ז ארוממך מלמעלה למטה כו׳**

وتتحقق «حياة العوالم» عبر انكماشات عدّة (tzimtzumim, **צמצומים**)، ليكون **ה׳** في مرتبة الملك للعالم؛ ومن خلال ذلك: «أرفعك» من الأعلى إلى الأسفل، إلخ.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי׳ מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי׳ אחרונה לגבי א״ס ב״ה עצמו מ״מ הוא בבחי׳ יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו׳ לגבי התהוות עלמין

والمقصود بقول «الملك، الواحد المتفرّد، حياة العوالم» أنه لكي يكون حياة العوالم، ينكمش **ה׳** إلى مرتبة الملك؛ وهذه المرتبة، وإن كانت المرتبة الأخيرة قياسًا إلى اللامتناهي (Ein Sof, **אין סוף**) المبارك نفسه، فإنها مع ذلك في مقام التفرّد والوحدانية، مقدّسة ومنزّهة، إلخ، بالقياس إلى نشوء العوالم.

ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחי׳ יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו׳ בבחינת עלמין והיינו בעוה״ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

ولذلك يمتدّ مستوى ملكوته (Malchus, **מלכות**) إلى مستوى «الواحد المتفرّد، حياة العوالم»، لكي يكون الملك المتفرّد، المقدّس والمنزّه، إلخ، متلبّسًا بمستوى العوالم؛ أي في هذا العالم المادي تحديدًا، لأن «بدايتهم مغروسة في نهايتهم» على وجه الدقة.

11 **וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו׳ היום לעשותם כי הוא המשכת אור א״ס ב״ה ממש מצוך מלשון התקשרות**

وهذا [هو معنى] «وتكون هذه الكلمات التي آمرك بها اليوم...» إلخ، و«اليوم لتعمل بها»: إذ إن ذلك جذبٌ إلى الأسفل للنور اللانهائي (Or Ein Sof, **אור אין סוף**)، تبارك هو، بعينه؛ و«آمرك» (metzavecha, **מצוך**) بمعنى الارتباط.

בבחי׳ היום לעשותם דוקא שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע״י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו׳ ורחוקים מאור א״ס ב״ה ממש.

[إنما يكون ذلك] في مستوى «اليوم لتعمل بها» تحديدًا، أي في هذا العالم، عالم الفعل، لا في العوالم العليا، التي تنشأ عبر سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، بانحدار المراتب الخفية من العلة إلى المعلول، إلخ؛ فهي بعيدة عن النور اللانهائي (**אור אין סוף**)، تبارك هو، بعينه.

משא״כ בסוף מעשה מתגלה אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.**

أما في نهاية الفعل فليس الأمر كذلك: فهناك يتجلى النور اللانهائي (**אור אין סוף**)، تبارك هو، بعينه، لا على نحو هبوط العوالم وتسلسلها، بل على مثال النور الذي يتعلق بالفتيلة؛ فقبل أن يتعلق بالفتيلة لا يُحسب نورًا على الإطلاق.

12 **וע״י התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף.**

من خلال تعلّقها بشيء مادي، يتكوّن انكشاف للنور. غير أن هذا النور ينبغي أن يُستمدّ إلى الأسفل من خلال عمل الإنسان، إذ «روحٌ تجلب روحًا وتُنزِل روحًا». «إن وجّه قلبه إليه، جمع روحه ونفسه إليه».

13 **וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה׳ לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.**

هذا هو معنى إيقاد السرج: أن نُوقد ونُنزل النور حتى يستقرّ في الفتيلة. وهذا [هو معنى] «إنّ **ה׳** قريب من كلّ الذين يدعونه، ومن كلّ من يدعوه بالحقّ».

דהיינו להיות אמת ה׳ לעולם. ואמתות ה׳ הוא שמעלה ומטה שוים לפניו ית׳ כחשיכ׳ [כחשיכה] **כאורה**

أي لكي تكون «حقيقة **ה׳** في العالم (**לעולם**، le'olam)». وحقيقة **ה׳** هي أن الأعلى والأسفل سواء لديه، تبارك، «فالظلمة كالنور».

וסדר ההשתלשלות הוא רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק׳ כדמותנו דמות כבוד ה׳. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

أمّا ترتيب سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، فلا يكون إلا بالنسبة إلينا وإلى جميع العوالم التي خُلقت من العدم إلى الوجود، لكيلا تُبطَل من الوجود؛ وهذا ما يُسمّى «على مثالنا»، «مثال مجد **ה׳**». وأمّا «في صورتنا»، «في صورة **אלקים** (اسم **אלקים**, Elokim)»، فمعناه حقيقة وحدانيته، تبارك، في العوالم العليا والسفلى على السواء.

14 **וכיצד נמשך אמת ה׳ לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.**

وكيف تُنزَّل «حقيقة اسم **ה׳** (**הוי׳**, Havayah)» إلى العالم؟ يقول النص: «لأن إحسانه قد غلب علينا»؛ وذلك باندفاع الإحسان العلوي (**חסד**, Chesed) والنور، بما يتجاوز مقياس سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus).

והיינו ע״י נה״ב [נפש הבהמית] **כד אתהפכא ואתכפייא כי נה״ב** [נפש הבהמית] **הגם שלמטה בעוה״ז היא במדרגה שפלה מ״מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד**

وهذا يكون من خلال النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)، حين تتحول (**אתהפכא**, is'hapcha) وتُخضَع (**אתכפייא**, iskafya). فعلى الرغم من أن النفس الحيوانية في هذا العالم، في الأسفل، على مستوى متدنٍّ، فإن أصلها ومصدرها العلوي مرتفعان للغاية.

שהיא מבחי׳ לפני מלך מלך. וכמ״ש במ״א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו׳.

فإنها من مستوى «قبل أن يملك أيّ ملك»، كما يوضّح في موضع آخر بشأن الطعام الذي يحيا به الإنسان: فأصله من مكان عالٍ، إلخ.

ולכך ע״י התהפכות נה״ב [נפש הבהמית] **בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה׳ לעולם אמתות ה׳ ממש.**

ولذلك، من خلال تحوّل النفس الحيوانية، حين يغلب الخير الشر، يستثير المرء في أصلها العلوي، بالمقابل، اندفاعًا من النور والإحسان العلوي، لكي تنكشف «حقيقة **ה׳**» في العالم، حقيقة **ה׳** نفسها.

(והוא בחי׳ חסד עליון הממתיק הגבורות. פי׳ דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי׳ מל׳ הוא ע״י גבורות וצמצומים כמ״ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו׳.

(وهذا هو مستوى الإحسان العلوي الذي يُلطّف قوى الشدة (gevuros, **גבורות**). أي إنّه، كما شُرح أعلاه، يمتدّ النور إلى مستوى الملكوت (Malchus, **מלכות**) بواسطة قوى الشدة والانكماشات (tzimtzumim, **צמצומים**)، كما كُتب: «ليُعرّف بني الإنسان أفعاله الجبارة (gevurosav, **גבורותיו**)»، إلخ.

אבל בחי׳ כי אתה נרי הוי׳ הוא בחי׳ כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו׳. ונק׳ בחי׳ מיתוק זה יחוד קובה״ו [קודשא בריך הוא ושכינתיה] **כמ״ש בתניא פמ״א** [פרק מ״א / פרשה מ״א] **בהג״ה** [בהגהה]**)**

لكن مستوى «لأنك سراجي، **הוי׳**» هو مستوى «لأن إحسانه قد غلب علينا»، بحيث يُضاف نور بلا انكماشات، إلخ. ويُسمّى هذا المستوى من التلطيف اتحاد القدوس المبارك (**קב״ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) وحضوره الإلهي (**שכינה**, Shechinah)، كما شُرح في الحاشية على الفصل 41 من تانيا (**תניא**, Tanya).)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ״ל שע״י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ״כ [כל כך] **כ״א ע״י השמן.**

غير أن الأمر يشبه، كما في مثال نور السراج المذكور أعلاه، أن احتراق الفتيلة وحدها لا يجعله يضيء جيدًا، بل لا يضيء كذلك إلا بوجود الزيت.

כך צ״ל בחי׳ שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

وكذلك لا بدّ من مستوى الزيت في خدمة الإنسان، حين تكتسي النفس بالجسد. وهذا هو «زيت المسحة المقدسة» (**שמן משחת קדש**, shemen mishchas kodesh)، وهو يرمز إلى التوراة (**תורה**, Torah).

כי קדש הוא בבחי׳ חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

لأن «القداسة» (**קדש**, kodesh) هي في مستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، و«التوراة (**אורייתא**, Torah) تنبثق من **חכמה**». والزيت هو البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus) لقوة الحياة (**חיות**, chayus) في جميع الأشياء التي يُستخرج منها الزيت.

15 **ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי׳** [ואפילו] **באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימית החיות בבחי׳ שמן.**

لذلك يوجد الزيت في جميع الأشياء، حتى في الحجارة، إذ «صنعتَها كلها بالحكمة (**חכמה**, Chochmah)»، وفيها جميعًا البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus) لقوة الحياة، على مستوى الزيت.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח״ע [חכמה עילאה] **היא ג״כ המתלבשת אפי׳** [אפילו] **בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו׳.**

والزيت المستمد من «القداسة» (**קודש**, kodesh)، وهي **חכמה** العليا، هو أيضًا ما يتلبّس حتى بالأمور المادية، مثل الزروع (**זרעים**, Zeraim) [و] الأعياد (**מועד**, Moed)، إلخ.

16 **ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו׳**

هذا الزيت هو الذي يُحدث إشراقًا عظيمًا، حتى يسطع النور سطوعًا حسنًا. أي لكي ينكشف النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، في نفس الإنسان انكشافًا حقيقيًا فعليًا، كأنه يرى، إلخ.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא תמוט להיות נגדו תמיד

لا في تصوّرات تنشأ من الفكر وحده، فتزول وتمضي ولا تثبت في النفس على الحقيقة المطلقة؛ بل ينبغي أن يكون الانكشاف في القلب، على الحقيقة المطلقة، ثابتًا راسخًا كوتد لا يتزحزح، حتى يظل أمامه دائمًا.

וגלוי זה הוא להיות יראת ה׳ על פניו יראה עלאה בבחי׳ בטול ממש הנרמזת באות יו״ד של שם הוי׳ כנודע כי שם הוי׳ הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

وهذا الانكشاف هو أن تكون «مخافة **ה׳** على وجهه»: الخشية العليا (**יראה עלאה**, yirah ila'ah)، في مستوى إبطال الذات (**ביטול**, bittul) الحقيقي، التي يلمح إليها حرف اليود (**יו״ד**, yud) من اسم **ה׳** (**ה׳**, Havayah). فاسم **ה׳**، كما هو معلوم، هو الخشية والمحبة، والمحبة والخشية (**דחילו ורחימו**, dechilu urechimu؛ **רחימו ודחילו**, rechimu udechilu).

נמצא שאות יו״ד הרומזת לחכמה הוא בחי׳ דחילו שהיא בחי׳ יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **מה להלן באימה וביראה אף כאן כו׳.**

ويترتب على ذلك أن حرف اليود (**יו״ד**)، الذي يلمح إلى الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، هو مستوى الخشية (**דחילו**, dechilu)، أي مستوى الخشية العليا: «إن لم تكن هناك حكمة، فلا خشية». ولذلك قال حكماؤنا، **ז״ל**: «كما كان الأمر هناك في رهبة وخشية، كذلك الأمر هنا»، إلخ.

17 **והיינו מפני התלבשות ח״ע** [חכמה עילאה] **ששם שורה ומתגלה אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה ממש בבחי׳ בטול אפי׳** [אפילו] **בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.**

وذلك بسبب تلبّس الحكمة العليا (**חכמה**, Chochmah)، حيث يستقرّ النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، وينكشف هو نفسه في حال من إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، حتى في الأمور المادية التي تتناولها التوراة (**תורה**) التي بين أيدينا.

והלכה זו היא דבר ה׳ ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה׳ ממש ורוח פיו מדבר בו.

وهذا الحكم (**הלכה**, halachah) هو كلمة **ה׳** بعينها. وكذلك، حين ينشغل الإنسان بالتوراة، [فإن ذلك] كلمة **ה׳** بعينها، ونَفَس فمه ينطق فيه.

18 **וכמ״ש ודברי אשר שמתי בפיך ועז״נ** [ועל זה נאמר] **ודברת בם להיות המשכ׳ חכמה ויראה עילאה בם בד״ת** [בדברי תורה]**.**

وكما جاء في المكتوب: «وكلامي الذي جعلته في فمك»، وعن ذلك قيل: «وتتحدث فيها (**בם**, bam)»، لكي تُنزَل فيها الحكمة (**חכמה**, Chochmah) والخشية العليا — أي إلى كلمات التوراة (**תורה**).

ומזה נמשך תפלת י״ח בלחש ובחשאי בחי׳ שמן שהוא בחי׳ בטול. וע״ז רומזים כריעות והשתחואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

ومن هذا تنبثق صلاة الثماني عشرة (**תפלת י״ח**, Shemoneh Esreh) [المؤدّاة] همسًا وفي صمت — مستوى الزيت، وهو مستوى إبطال الذات (**ביטול**, bittul). وتُشير إلى ذلك الانحناءات والسجدات في الصلاة، وهي تُنزِل إبطال الذات إلى أسفل.

19 **ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי׳ לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה״א** [באות ה"א] **אחרונה של שם הוי׳ היא יראה תתאה שלא למרוד בממה״מ** [במלך מלכי המלכים] **הקב״ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי׳ הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.**

لذلك كُتب: «حين وقفوا، أرخَوا أجنحتهم» — أي مرتبة الهمس والصمت. والخشية المشار إليها بالحرف **ה** الأخير من اسم **ה׳** (Havayah) هي الخشية السفلى (**יראה תתאה**, yirah tata'ah): ألا يتمرد المرء على ملك ملوك الملوك، **הקב״ה** (Kudsha Brich Hu)، وألا يخالف عيني مجده. وهذه مرتبة الفتيلة التي يسود عليها نور النار ليحوّلها ويفنيها.

20 **וב׳ גווני אור הם ב״פ** [ב׳ פעמים] **רחימו שבשם הוי׳ כי ואהבת בגימט׳** [בגימטריא] **ב״פ** [ב׳ פעמים] **אור היינו האהבה הרמוזה בה׳ ראשונה של הוי׳ היא בחי׳ אה״ר** [אהבה רבה] **הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי׳ מתנה כו׳**

إنّ اللونين من النور هما [ذِكرا] الحبّ (**רחימו**, rechimu) في اسم **ה׳** (**הוי' / שם הוי'**, Havayah)، لأنّ «وأحبِبْ» (**ואהבת**, ve'ahavta) تساوي بحساب الجُمّل ضعف «النور» (**אור**, or). أي إنّ الحبّ الذي يرمز إليه الحرف الأول **ה'** من **הוי'** هو مستوى (**בחינה**, bechinah) الحبّ العظيم (**אהבה רבה**, ahavah rabbah) الآتي من الأعلى، «الحبّ في اللذّات»، وهو مستوى الهبة، إلخ.

והיא בחי׳ נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי״ו של שם הוי׳ היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א״ס ב״ה והיא בחי׳ נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה:

وهذا هو مستوى النور الأبيض (**נהורא חיוורא**, nehora chivra). أمّا الحبّ الذي يرمز إليه الحرف **וי״ו** من اسم **הוי׳**، فهو الحبّ الذي ينشأ في النفس العاقلة المتأمّلة في عظمة اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، مباركٌ هو؛ وهو مستوى النور المعتم (**נהורא אוכמא**, nehora uchma)، القريب من الفتيلة والمتمسّك بها.

21 **וזהו כי אתה נרי הוי׳ שבחי׳ הוי׳ היא בבחי׳ נר בשמן ופתילה. וב׳ גווני אור הרמוזות בד׳ אותיות של הוי׳ נעשה נרי שמתלבש בנר הוי׳ נשמת אדם כנ״ל:**

هذا [هو معنى] «لأنك أنت مصباحي، اسم **ה׳** (**הוי' / שם הוי'**, Havayah)»: إن مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) من **הוי׳** هو بمثابة مصباح، فيه زيت وفتيلة ولونا النور المشار إليهما في الأحرف الأربعة لاسم **הוי׳**؛ [فيصير] «مصباحي»، إذ يتلبّس في «مصباح **הוי׳**، نفس الإنسان»، كما سبق شرحه.

22 **והוי״ה יגיה חשכי. והוי׳ בתוספת וי״ו רומזת על בחי׳ הוי׳ ביותר עליונה. וכמ״ש הוי״ה הוי״ה אל רחום וחנון כו׳.**

«و **הוי׳** ينير ظلمتي». «و **הוי׳**»، مع الواو الزائدة، يشير إلى مستوى أسمى حتى من **הוי׳**، كما ورد: «**הוי׳**، **הוי׳**، **אל**، رحيم وحنون»، إلخ.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב׳ בחי׳ הוי׳. והענין כי פעם כתיב הוי׳ רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי׳.

وتفصل بينهما علامة وقف تنغيمية (**פסיק**، pesik)، إذ إن هناك مستويين من **הוי׳**. والبيان: ورد في موضع: «**הוי׳**، رحيم وحنون»، وفي موضع آخر: «حنون ورحيم هو **הוי׳**».

23 **ופי׳ הוי׳ רחום וחנון שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנון מאוא״ס** [מאור אין סוף] **ב״ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל. הוצרך להיות בחי׳ הוי׳ שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות.**

إن معنى «اسم ה׳ (**הוי'** / **שם הוי'**، Havayah)، رحيم وحنون» هو أنه لكي تنكشف صفتا الرحمة والحنان من النور اللانهائي (**אור אין סוף**، Or Ein Sof)، تبارك هو، إذ «ليس هو من أيٍّ من هذه الصفات قطّ»، كان لا بد من مستوى **הוי'**، وهو الانكماش والانبساط، والإيصال إلى الأسفل والانبساط.

אך פי׳ חנון ורחום הוי׳ היינו שמבחי׳ חנון ורחום דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי׳ הוי׳ שהוא צמצום והתפשטות כו׳ שבסדר ההשתלשלות

أما معنى «حنون ورحيم هو **הוי'**» فهو أن مستوى «حنون ورحيم»، أي لأنه «يشاء الإحسان»، يُنزَل منه مستوى **הוי'**، أي الانكماش والانبساط، وما إلى ذلك، ضمن ترتيب سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**، hishtalshelus).

משא״כ הוי׳ שקודם רחום וחנון היא ההוי׳ שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

أما **הוי'** الذي يسبق «رحيم وحنون» فهو **הוי'** الذي يعلو حدود سلسلة العوالم الهابطة.

ושם נעשה ג״כ בחי׳ הוי׳ שהוא צמצום והתפשטו׳ [והתפשטות] **כו׳ כדי להמשיך מדת רחום וחנון בהוי׳ שבסדר ההשתלשלות.**

وهناك أيضًا يتحقق مستوى **הוי'**، أي الانكماش والانبساط، وما إلى ذلك، لكي تُوصَل صفة «رحيم وحنون» إلى **הוי'** الموجود ضمن ترتيب سلسلة العوالم الهابطة.

(ועמ״ש ע״פ ואתחנן אל הוי׳ וע״פ וירא ישראל את היד הגדולה כו׳ מענין ב׳ שמות הוי׳):

(وانظر أيضًا ما كُتب في تفسير الآية «وتضرعت إلى **הוי'**»، وفي تفسير الآية «ورأى إسرائيل اليد العظيمة»، وما إلى ذلك، في شأن اسمي **הוי'**.)

24 **והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי הי׳** [היה] **זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור ועי״ז לא היו ממוצעים.**

أما في الأجيال الأولى، كما في [زمن] الأنبياء والقضاة، فنجد جيلًا كلّه مستحقًّا أو كلّه مذنبًا. فمن كان مستحقًّا كان على مرتبة صالح عظيم (**צדיק**, tzaddik) أو نبيّ، ومن كان مذنبًا كان شريرًا تمامًا؛ ولذلك لم يكن بينهم أناس وسط.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ״כ [כל כך] **ולא צדיקים כ״כ** [כל כך] **טובים.**

لكن في الأجيال المتأخرة، جيلًا بعد جيل، لا نجد أشرارًا بهذا القدر، ولا صالحين بهذا القدر.

25 **והענין שבדורות הראשוני׳** [הראשונים] **היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א״ס ב״ה יגיע אליו היראה כו׳ רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש.**

والتفسير أن الأجيال الأولى كانت فيها نفوس سامية من مراتب رفيعة، وبفضل نفوسها ذاتها استطاعت أن تسيطر على الشر الكامن فيها؛ فما إن يتأمل المرء في عظمة اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، **ב״ה**، حتى تحلّ به الخشية، وما إلى ذلك؛ باستثناء الشرير التام، الذي يعزّز الشر الكامن في نفسه باستخفاف بالغ.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי׳ עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

أما الأجيال المتأخرة، أجيال أعقاب **משיח** (Moshiach) (**עקבא דמשיחא**, ikvesa diMeshicha)، أي مرتبة الأعقاب، فلا تملك نفوسها ذاتها قوة تسيطر بها على الشر، وهي تحتاج إلى جهد عظيم: جهد للنفس وجهد للجسد.

26 **וזהו והוי״ה יגיה חשכי היינו בחי׳ חשך שבדורות אחרונים. כי דהע״ה** [דוד המלך עליו השלום] **אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי׳ חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא**

هذا هو [المقصود بـ] «ويُنير **הוי'** ظلمتي»: مستوى الظلمة في الأجيال المتأخرة. فقد قال الملك داود (**דוד**)، **ע״ה**، هذا نيابةً عن عموم إسرائيل، الذين توجد فيهم مرتبة من الظلمة في الأجيال المتأخرة، أي أعقاب **משיח** (Moshiach).

שאין אתה נרי הוי״ה כלומר שאין נר הוי״ה נשמת אדם מ״מ והוי״ה היא בחי׳ הוי״ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל״ע [באתערותא דלעילא] **בלי אתעדל״ת** [אתערותא דלתתא]**:**

[ثمّ] لا يوجد «أنت سراجي، **ה׳**»؛ أي لا يوجد «سراج **ה׳**، نفس الإنسان». ومع ذلك، فإن «و **ה׳**»—أي المستوى الأعلى من **הוי'** / **שם הוי'**، الذي يعلو سلسلة العوالم الهابطة (hishtalshelus ,**השתלשלות**)—«ينير ظلمتي»، و«لأجله، لأجله يعمل»، لأنه «يشاء الإحسان»، وذلك باستثارة من الأعلى (isarusa dileila ,**אתערותא דלעילא**) من دون استثارة من الأسفل (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata).

27 **וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי׳ מח׳ ה״י כ״ל בגימטריא נש״ב** [נ׳ שערי בינה]**.**

وهذا هو معنى معجزة حانوكا (Chanukah ,**חנוכה**)، حين دخل اليونانيون إلى حرم الهيكل (Heichal ,**היכל**). أما **היכל** فهو مستوى العقل: [حروفه هي] الهاء والياء (hei-yud ,**ה״י**) [و] الكاف واللام (kaf-lamed ,**כ״ל**)، وقيمتها بحساب الجُمّل تشير إلى أبواب الفهم (Binah ,**בינה**) الخمسين.

והיונים הנ״ל הם בחי׳ חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילוסופיא. שבזמן ההוא היו פילוסופים המכחישי׳ [המכחישים] **בנבואה.**

هؤلاء اليونانيون هم مستوى الحكمة (Chochmah ,**חכמה**) في القشرة (kelipah ,**קליפה**): أي المعارف الخارجية، مثل الفلسفة. ففي ذلك الزمن كان هناك فلاسفة ينكرون النبوّة.

28 **ולכן טמאו כל השמנים של בחי׳ חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו׳ ונעשה נס ע״י פך של שמן שהי׳** [שהיה] **מונח בחותמו של כה״ג** [כהן גדול] **דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא**

لذلك دنّسوا جميع الزيوت، [الزيوت] الخاصة بمستوى الحكمة (Chochmah ,**חכמה**) في القداسة، إذ سعوا إلى «أن يُنسوهم التوراة (**תורה**) التي لك»، إلخ. وحدثت معجزة بواسطة قارورة زيت كانت موضوعة وعليها ختم رئيس الكهنة — «لحية رئيس الكهنة»، أي الإحسان العلوي (Chesed ,**חסד**)؛ «حين يوقد هارون (**אהרן**) المصابيح» — هارون، «مرافق الملكة».

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל״ע [באתערותא דלעילא] **וממנו הדליקו כל הח׳ ימים שהם המחשבה וז׳ המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל״ת** [אתערותא דלתתא] **והיא מבחי׳ וי״ו בתוספת וי״ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:**

وهذا حبّ يأتي من الأعلى، عن طريق استثارة من الأعلى (**אתערותא דלעילא**, isarusa dileila). ومنه أوقدوا المصابيح طوال الأيام الثمانية، التي تقابل الفكر والصفات الوجدانية (**מדות**, middos) السبع، لكي تضيء بنور الحب الآتي من الأعلى، من دون استثارة من الأسفل (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata). وهذا من مستوى الواو (**וי״ו**, vav)، مع إضافة الواو العلوية، [المستوى] الذي يعلو بكثير سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus).

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/13/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق